

Vlaams
Parlement

stuk **1327** (2011-2012) – Nr. 3
ingediend op 14 juni 2012 (2011-2012)

Voorstel van resolutie

van de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Lieven Dehandschutter
en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi
en de heren Johan Verstreken en Wilfried Vandaele

betreffende een actieplan voor de letteren
in Vlaanderen

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

1327 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

1. Toelichting van het voorstel van resolutie door de heer Philippe De Coene...	4
2. Algemene bespreking	5
3. Aanpassing van het voorstel van resolutie.....	5
Tekst aangenomen door de commissie	6

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media behandelde op 24 mei 2012 het voorstel van resolutie betreffende een actieplan voor de letteren in Vlaanderen.

Dit voorstel van resolutie is mede gebaseerd op de hoorzitting over het letterenbeleid en het boekbedrijf in Vlaanderen, die op 21 oktober 2010 door de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd georganiseerd (*Parl. St.* Vl. Parl. 2010-11, nr. 802/1).

Tevens werd op 24 mei 2012 een hoorzitting georganiseerd met het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) over het Jaarverslag 2011 en de algemene werking van het VFL (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1646/1), waarbij het letterenbeleid nogmaals werd besproken.

1. Toelichting van het voorstel van resolutie door de heer Philippe De Coene

De heer *Philippe De Coene* noemt het voorstel van resolutie het sluitstuk van een proces dat grondig werd voorbereid. Elf organisaties uit het boekenoverleg hebben op 21 oktober 2010 twaalf actienota's aan de commissie voorgesteld. Het zijn deze actienota's die werden gebruikt om het voorstel van resolutie op te stellen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2010-11, nr. 802/1).

De verworven inzichten werden nogmaals afgetoetst met het Vlaams Fonds voor de Letteren tijdens de bespreking van het Jaarverslag 2011 van het VFL in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1646/1).

Een eerste punt van het voorstel van resolutie is dat het Boekenoverleg zou worden erkend als aanspreekpunt voor de sector. Uit het jaarverslag van het VFL blijkt dat daarvoor al een methodiek is uitgestippeld.

Er wordt ook aandacht gevraagd voor kwetsbare genres die minder economisch rendabel zijn, zoals poëzie, het literaire essay, biografie, filosofisch en politiek-maatschappelijk studiewerk.

Om de leesbevordering bij de brede bevolkingsgroepen te kunnen realiseren, vraagt het voorstel van resolutie om bruggen te slaan tussen de betrokken beleidsdomeinen, met extra aandacht voor kansengroepen en de invloed van nieuwe media.

Vanuit de wereld van het boek en de letteren wordt bijzondere aandacht gevraagd voor het project e-boekplatform. Het voorstel van resolutie ondersteunt deze vraag als wissel op de toekomst voor het Vlaamse boekenvak.

Het voorstel van resolutie vraagt ook de ondersteuning van het letterenerfgoed en de uitbouw van een netwerk van openbare bibliotheken.

Het zevende punt van het voorstel van resolutie vraagt aandacht voor de positie van de zelfstandige boekhandel. In Vlaanderen ontstaat immers een zekere schraalheid op het gebied van het commerciële aanbod van boeken, waarbij ketens autonome zelfstandige initiatieven gaan ondersneeuwen. Er is een nieuw initiatief in de maak van onafhankelijke boekhandels. De sector vraagt daarvoor ondersteuning.

Aansluitend bij het beleidsdomein Onderwijs wordt steun gevraagd voor een realistisch toekomstplan voor relevante opleidingen, aansluitend bij de behoeften van de sector.

De leenrechtvergoeding implementeren is tevens een belangrijk punt.

Tevens wordt gevraagd om bij de federale overheid aan te dringen voor een aantal maatregelen van fiscale aard, en wordt aangedrongen om actief aanwezig te zijn op de Frankfurter Buchmesse.

2. Algemene bespreking

De heer *Bart Caron* sluit zich aan bij de toelichting van de heer De Coene. Hij is blij dat deze kaderresolutie er komt. Hij betreurt echter dat men er niet in geslaagd is om het voorstel van resolutie door leden van de meerderheid én oppositie mee te laten ondertekenen, terwijl er toch een brede consensus bestaat over de nood aan stimulerende initiatieven. Er ligt werk op de plank en dat gaat veel ruimer dan alleen maar geld zoeken.

De heer Caron sluit zich aan bij het voorstel om samen met de federale collega's na te denken over oplossingen die het letterenbeleid te goede kunnen komen, en waarvan de bevoegdheden niet steeds op Vlaams niveau liggen. Dit overleg mag eventueel informeel zijn.

De heer *Paul Delva* verwijst naar de traditie in de commissie om sterke sectorresoluties te ontwerpen. Het voorliggende voorstel resolutie sluit daarbij aan. Er worden aan de Vlaamse Regering duidelijke pistes voorgesteld die de ganse sector kunnen versterken.

3. Aanpassing van het voorstel van resolutie

Een amendement voorgesteld door de heren Philippe De Coene, Paul Delva, Johan Verstreken en Bart Caron, mevrouw Yamila Idrissi en de heer Lieven Dehandschutter, strekt ertoe in het laatste streepje 10° te vervangen door wat volgt:

“10° de kandidatuur van Vlaanderen, eventueel in samenwerking met Nederland, als gastland op de Frankfurter Buchmesse vanaf 2016 te willen voorbereiden via samenwerking tussen de verschillende beleidsinstanties en met de betrokken sector;”.

De heer *Philippe De Coene* verduidelijkt dat de indieners het punt 10° iets pertinenter willen formuleren. Het voorstel van resolutie is reeds geschreven in oktober 2011. De tekst luidde toen: “te willen onderzoeken of een kandidatuur van Vlaanderen, eventueel in samenwerking met Nederland, als gastland op de Frankfurter Buchmesse vanaf 2015 haalbaar is en in voorkomend geval die kandidatuur te willen voorbereiden [...]”. De heer De Coene meent dat de minister aan het VFL intussen reeds de opdracht heeft gegeven om daar coördinerend in op te treden. Het is dus beter om het voorstel van resolutie in die zin te updaten.

De heer De Coene deelt nog mee dat de voorzitter van het VFL intussen het initiatief heeft genomen om een overleg op te starten met het Boekenoverleg, vanuit de vaststelling dat de belangen niet altijd even eenduidig zijn. Globale initiatieven moeten echter verzoenbaar zijn met een promotie van de gehele sector. In de wereld van de muziek werd dezelfde oefening gedaan.

Het amendement en het aldus gewijzigde voorstel van resolutie worden aangenomen met 8 stemmen bij 1 onthouding.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Johan VERSTREKEN,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° het geactualiseerde memorandum ‘Het boek - een veelzijdig product. Pleidooi voor het boek als cultuurgoed, informatiegoed en economisch goed’, opgesteld door het BoekenOverleg, het samenwerkingsplatform van de Vlaamse boeken- en letterenorganisaties in oktober 2010;
- 2° de beleidsnota Cultuur van Vlaams minister Joke Schauvliege en meer specifiek de operationele doelstellingen nummer 7 ‘Ontwikkeling van de digitale bibliotheek’, 15 ‘Extra aandacht voor de beginnende en individuele kunstenaar’, 16 ‘Inzetten op ontsluiting en bewaring van cultureel erfgoed’, 23 ‘Werken aan een geïntegreerd letterenbeleid’ en 28 ‘Naar een doelgerichte samenwerking met andere bestuursniveaus’;
- 3° de hoorzitting van 21 oktober 2010 over het letterenbeleid en het boekenbedrijf in Vlaanderen met twaalf actienota’s en het verslag ervan, dat namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd uitgebracht door de heer Paul Delva (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 802/1*);
- 4° de conclusies van het Cultuurforum 2020, een initiatief van Vlaams minister voor Cultuur Joke Schauvliege, waarbij professionals uit de cultuursectoren en de strategische adviesraad samen nadenken over de toekomst van de cultuur en het cultuurbeleid in Vlaanderen. Meer specifiek de resultaten van de ateliers ‘E-cultuur en digitalisering’, ‘Cultuurmanagement en culturele economie’, ‘Internationaal cultuurbeleid’ en ‘Diversiteit en participatie’;
- 5° de conclusies van het Cultuurforum 2011 waar het accent ligt op concrete doorbraken in de realisatie van de ateliers 2010 en de nog te ondernemen stappen; meer specifiek ‘Het verstandshuwelijk tussen economie en cultuur’, ‘De bib gaat digitaal’ en ‘Internationaal cultuurbeleid’;
- 6° de beknopte veldanalyse en de uitdagingen van de boekensector zoals gepresenteerd op de startdag van het Kunstendecreet op 4 april 2011;
- 7° het economische en culturele belang van de creatieve industrie zoals aangetoond in verschillende binnen- en buitenlandse studies: onder andere het groenboek van de Europese Commissie (‘Unlocking the potential of cultural and creative industries’), de Vlerickstudie 2007 (‘3 sectoren in de Vlaamse Creatieve Industrie’), de studie in opdracht van Arthana, belangenvereniging van de titularissen van auteursrechten en de naburige rechten, 2009 (‘De economische bijdrage van de industrie van het auteursrecht en de naburige rechten in België’), de studie van Flanders DC en de Antwerp Management School 2011 (‘Creatieve Industrieën in Vlaanderen: Mapping en bedrijfseconomische analyse’), de ‘Visienota Creatieve Industrieën’ (2011) die is voorgesteld op de ViA-rondetafel Creatieve Industrieën op 27 mei 2011 (ViA: Vlaanderen in Actie);
- 8° het onderzoek van de Vlaamse Auteursvereniging in opdracht van Vlaams minister van Cultuur Joke Schauvliege naar het inkomen van literaire auteurs, literaire vertalers, illustratoren en stripauteurs;
- 9° de survey ‘Participatie in Vlaanderen’ van het Steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek Cultuur, Jeugd en Sport;
- 10° de rondetafelbijeenkomsten van 1 april en 28 juni 2011 over leesplezier op initiatief van Vlaams minister Pascal Smet, waarbij organisaties en specialisten uit het onderwijs en uit de culturele, sociaal-culturele en sociaal-artistieke sector betrokken waren;
- 11° de drastische wijzigingen binnen het boekenlandschap ten gevolge van de digitalisering; voor het juridische onderdeel in kaart gebracht in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) in de ICRI-studie 2009 (studie van het Interdisciplinair Centrum voor Recht en Informatica van de KU Leuven) ‘Auteursrecht in het digitale samenleving’;

- 12° de Lissabonstrategie en de belangrijke aandacht voor de kenniseconomie; artikel 151 van het EU-verdrag;
- overwegende dat:
- 1° boeken en literatuur op artistiek, sociaal-maatschappelijk, humaan, economisch vlak en op kennisvlak een significante meerwaarde leveren voor het individu en voor de gemeenschap;
 - 2° in 2007 het BoekenOverleg is opgericht, een overlegplatform dat organisaties vertegenwoordigt uit alle geledingen van de Vlaamse boekensector;
 - 3° de volledige waardeketen van het boek meer en meer digitaal wordt, en dat die digitalisering auteurs, uitgevers, boekhandels, bibliotheken en lezers voor grote uitdagingen plaatst;
 - 4° het rijke Vlaamse literaire erfgoed bescherming vereist vanwege de belangrijke bron van inspiratie, (re)creatie en educatie;
 - 5° alle burgers recht hebben op gelijke kansen wat de toegang tot teksten en informatie betreft;
 - 6° er, gezien de uitdagingen op economisch, maatschappelijk en cultureel vlak, behoefte is aan een breder aanbod aan opleidingen voor de brede boekensector;
 - 7° cruciale regelgevingen voor de boekensector (op het vlak van fiscaliteit, sociaal recht, auteursrecht en naburige rechten enzovoort) federaal zijn, en dat de verschillende beleidsniveaus en beleidsverantwoordelijken dus noodzakelijkerwijs hun beleid op elkaar moeten afstemmen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
- 1° het BoekenOverleg formeel te erkennen als aanspreekpunt voor de sector, en het BoekenOverleg altijd als noodzakelijke gesprekspartner te betrekken bij beleidsontwikkelingen die een impact hebben op de boekensector;
 - 2° aandacht te hebben en een ondersteunend beleid te voeren voor economisch minder rendabele maar cultureel belangrijke literaire genres zoals poëzie en het literaire essay, en minderheidsgenres als biografie, kritisch essay, filosofisch en politiek-maatschappelijk studiewerk;
 - 3° ten bate van de leesbevordering van brede bevolkingsgroepen bruggen te slaan tussen de beleidsdomeinen Cultuur, Onderwijs, Media, Welzijn, Vrije Tijd en Jeugd; met extra aandacht voor kansengroepen en de invloed van nieuwe media;
 - 4° het project e-boekplatform te ondersteunen als wissel op de toekomst voor het Vlaamse boekenvak in een digitaal tijdperk;
 - 5° het letterenerfgoed te ondersteunen door de installatie van een decretale depotopdracht en de uitbouw van een centraal digitaal bewaarbestand; het Vlaams e-boekplatform in ontwikkeling moet daarbij maximaal betrokken worden;
 - 6° de regie te voeren bij de uitbouw van het netwerk van openbare bibliotheken in samenwerking met de andere betrokken besturen en daarbij aandacht te hebben voor de competenties van de bibliotheek- en informatiedeskundigen;
 - 7° de positie van de zelfstandige boekhandel te ondersteunen; op het vlak van opleiding, coaching, collectieve actieplannen, gelijke kansen biedend voor overheidsopdrachten, investeringsondersteuning;
 - 8° een realistisch toekomstplan te ondersteunen voor relevante opleidingen, aansluitend bij de behoeften van de sector;
 - 9° een billijke leenrechtvergoeding te implementeren;
 - 10° de kandidatuur van Vlaanderen, eventueel in samenwerking met Nederland, als gastland op de Frankfurter Buchmesse vanaf 2016 te willen voorbereiden via samenwerking tussen de verschillende beleidsinstanties en met de betrokken sector;

11° er bij de federale overheid op aan te dringen om een aantal basisvoorwaarden voor een gezond boekenbeleid te realiseren, gebaseerd op concrete voorstellen geformuleerd samen met de sector, met name:

- a) het statuut van de kunstenaar aan te passen aan de behoeften van scheppende kunstenaars;
- b) beperking van de wettelijke licentie voor leenrecht, samengaand met een billijke leenvergoeding;
- c) een actualisering van het auteursrecht met aandacht voor de bescherming van de rechten van auteurs, uitgevers en gebruikers in een digitale omgeving;
- d) een gereguleerde boekenprijs om een pluriform aanbod en een brede beschikbaarheid van boeken mee mogelijk te maken;
- e) een verlaagd btw-tarief voor elektronische cultuur- en informatieproducten;
- f) de invoering van een tax shelter voor de ondersteuning van belangrijke culturele boekprojecten en (collectieve) informatie-investeringen voor de boekhandel;
- g) een conserverings- en conserveringsbeleid voor digitale én analoge materialen.